

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Освітній ступінь **бакалавр**

Спеціальність **081 «Право»**

Освітня програма **«Право»**
(наказ ректора від 31.08.2021 р. № 739)

Форма навчання **денна**

у 2023/2024 навчальному році

Плани семінарських (практичних) занять
обговорені та схвалені на засіданні
кафедри кримінального права та
кримінології
протокол від 29.08.2023, №2

Завідувач кафедри

Василь БЕРЕЗНЯК

(підпис)

Дніпро – 2023

Кримінальне право // Плани семінарських (практичних) занять для денної форми навчання. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. – 32 с.

РОЗРОБНИК:

Савенко В.П., старший викладач кафедри кримінального права та кримінології, підполковник поліції

ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття кримінального правопорушення та його ознаки.
2. Значення частини 2 ст. 11 КК України для поняття кримінального правопорушення.
3. Класифікація кримінальних правопорушень та її практичне значення.
4. Відмінність кримінального правопорушення від інших видів правопорушень.
5. Поняття складу кримінального правопорушення та його значення.

Семінарське заняття № 2 – 2 год.

План

1. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.
2. Загальна характеристика елементів складу кримінального правопорушення, їх зміст та єдність.
3. Співвідношення понять «склад кримінального правопорушення» та «кримінальне правопорушення».
4. Види складів кримінальних правопорушень.
5. Класифікація складів кримінальних правопорушень.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «кримінальне правопорушення», «види кримінальних правопорушень», «класифікація кримінальних правопорушень», «склад кримінального правопорушення», «об'єктивні та суб'єктивні елементи складу кримінального правопорушення», «обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінальних правопорушень».

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

1. Соціальна природа кримінального правопорушення.
2. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення.
3. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.
4. Визначення поняття кримінального правопорушення: формальне, матеріальне, формально-матеріальне, їх сутність.

Індивідуальні завдання до Теми 3:

1. Поняття кримінального правопорушення в чинному Кримінальному кодексі України та його значення для правозастосовної діяльності поліції.
2. Виновність як ознака кримінального правопорушення; її зміст та значення в діяльності слідчих підрозділів поліції.
3. Значення ст.11 КК для визначення поняття кримінального правопорушення та проблема удосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві України.
4. Співвідношення понять кримінального правопорушення, кримінальної

протиправності та правопорушення і їх значення в діяльності поліції.

5. Класифікація кримінальних правопорушень ст.12 КК залежно від їх тяжкості та її значення у правозастосовній діяльності поліції.
6. Криміналізація та декриміналізація діянь в кримінальному праві України.
7. Генезис поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві України та його сучасне тлумачення.

ТЕМА 4. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Семінарське заняття № 1– 2 год.

План

1. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття та зміст.
2. Види об'єктів кримінального правопорушення.
3. Предмет кримінального правопорушення.
4. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, зміст та значення.
5. Місце, час, обстановка, спосіб, знаряддя і засоби вчинення кримінального правопорушення.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
«об'єкт кримінального правопорушення», «предмет кримінального правопорушення», «потерпілий від кримінального правопорушення», «об'єктивна сторона кримінального правопорушення», «суспільно небезпечне діяння», «причинний зв'язок», «суспільно небезпечні наслідки»

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

Коршун 9 травня перебував у нетверезому стані і зайшов у кафе «Дорожнє» м. Новоукраїнки, де став приставати до громадян, нецензурно лявся, висловлював погрози. У відповідь на зауваження Соколова Коршун вдарив його кулаком в обличчя і одночасно підставив йому ногу. Соколов не утримався на ногах, упав і вдарився головою об бетонну підлогу, отримав травму голови і невдовзі помер. Його було притягнуто до кримінальної відповідальності за ч.1 ст. 296 та ч.1 ст.119 КК України.

Визначте об'єктивні ознаки складу кримінальних правопорушень.

Задача № 2

Панов та Щербіна, які ніде не працювали, подзвонили в квартиру Ткачук. Коли вона відкрила двері, вони увірвалися до її квартири і, погрожуючи ножом, зв'язали її, а потім почали шукати в квартирі гроші та ювелірні вироби. Під час

обшуку Ткачук, якій було 85 років, втратила свідомість, і вони це бачили, але злякалися і втекли із знайденими речами. Загальна сума викраденого склала 2,5 тис. грн. Як з'ясувалося в процесі розслідування справи, Паніну на момент вчинення кримінального правопорушення виповнилося 14 років, а Щербіні – 21.

Визначте об'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Задача № 3

Під час спільного вживання спиртних напоїв Попов та Аксюта посварилися, після чого Аксюта побив потерпілого руками і ногами. За висновком судово-медичної експертизи смерть настала від чисельних переломів ребер, тупої травми живота та розривів внутрішніх органів.

Дії Аксюти було кваліфіковано за ч.2 ст.121 КК України.

Визначте об'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Задача № 4

Раніше судимий за ч.1 ст.152 КК України Осипенко напав на 12-річну Савлук, затягнув її у траншею напірного колектора заводу, ударив кулаком у щелепу, здушив горло і, коли потерпіла втратила свідомість, вчинив статевий акт per or. Прийшовши до свідомості, Савлук почала тікати, але Осипенко наздогнав її і знову вчинив статевий акт per or. Щоб приховати злочин, Осипенко трьома ударами металевого прута в голову вбив її.

Визначте об'єктивні ознаки складу кримінальних правопорушень.

Задача № 5

В парку на лаві спав п'яний Іванченко, з кишені якого випав гаманець. Проходячи повз нього, Романенко вирішив заволодіти грошима п'яного. Він підняв гаманця, забрав з нього гроші і порожнього гаманця поклав назад. Це побачили Голота і Козак, які зажадали, щоб він поклав гроші назад. Романенко не погодився і почав погрожувати їм вбивством. Голота і Козак відібрали у Романенка вкрадене і доставили його до поліції. По дорозі Романенко намагався вирватися від них і знову погрожував вбивством.

Визначте об'єктивні ознаки складу кримінальних правопорушень.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються об'єкту та об'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:

1. Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення.
2. Структура суспільних відносин (суб'єкт, предмет, соціальний зв'язок).
3. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони.
4. Предмет охоронюваних суспільних відносин.
5. Предмет злочинного впливу.
6. Значення нездоланної (непереборної) сили при вчиненні кримінального правопорушення та її вплив на межі кримінальної відповідальності особи.

7. Значення фізичного і психічного примусу при вчиненні суспільно-небезпечних діянь та їх вплив на межі кримінальної відповідальності особи.
8. Значення правильного встановлення ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення в діяльності міліції громадської безпеки, підрозділів карного розшуку та досудового слідства.
9. Особливості дії та бездіяльності при вчиненні складних (складених), триваючих і продовжуваних кримінальних правопорушень.
10. Злочини з матеріальним і формальним складом.
11. Наслідки вчинення кримінального правопорушення з матеріальним складом та їх розмір і їх вплив на межі кримінальної відповідальності особи.
12. Наслідки вчинення складного кримінального правопорушення та їх вплив на межі кримінальної відповідальності особи.

Індивідуальні завдання до Теми 4:

1. Загальний об'єкт та його значення в кримінальному праві.
2. Родовий та видовий (спеціальний, груповий) об'єкти кримінального правопорушення.
3. Безпосередній об'єкт кримінального правопорушення.
4. Види безпосереднього об'єкту кримінального правопорушення (основний, додатковий, факультативний) та їх вплив на кримінальну відповідальність особи.

ТЕМА 5. ОСОБА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ КРИМІНАЛЬНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Семінарське заняття № 1– 2 год.

План

1. Поняття суб'єкта кримінального правопорушення.
2. Неосудність та її критерії.
3. Обмежена осудність.
4. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення.
5. Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «суб'єкт кримінального правопорушення», «ознаки суб'єкта кримінального правопорушення», «неосудність», «обмежена осудність», «спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення»

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

Проніна (18 років) заявила усно, а потім написала на ім'я начальника поліції про

те, що її намагався зґвалтувати Волоцько. При цьому, як доказ, вона представила порване плаття і просила притягти Волоцька до відповідальності. Під час розслідування з'ясувалося, що Проніна обмовила Волоцька через те, що той не виконав обіцянки одружитися з нею після інтимних стосунків між ними. Зміст заяви вона підтвердила на допитах її як потерпілої. За результатами судово-психіатричної експертизи Проніна була визнана хворою на шизофренію.

- хто є суб'єктом кримінального правопорушення за кримінальним правом України?
- які ознаки характеризують суб'єкт кримінального правопорушення?
- які критерії неосудності?
- чи є Проніна суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст.383 КК України?
- яке рішення належить прийняти щодо відповідальності Проніної?

Задача № 2

Зайко, знайшовши рушницю, зберігав її вдома. Вона висіла на стіні високо від підлоги. Залишаючи квартиру, Зайко не завжди замикав двері своєї кімнати. Одного разу, коли Зайка не було вдома, син його сусіда 16-річний Мишко Коваль разом з 10-річним сином Зайка зайшли до незамкненої квартири. Коваль, побачивши рушницю, поставив стілець на стіл, дістав її та вийшов з нею на вулицю, де було багато дітей. Бажаючи попустувати і не знаючи, що рушниця заряджена, Мишко крикнув: "Стій, руки вгору" - і натиснув на гачок. Пролунав постріл, яким було вбито 10-річного сина Зайка. Ознайомтеся зі змістом ст.264, ст.119 КК.

- з якого віку настає кримінальна відповідальність?
- чому за деякі злочини встановлено понижений вік кримінальної відповідальності?
- як вирішити питання про відповідальність Ко
- валя та батька Зайко?

Задача № 3

Гончаренко (21 рік), яка працювала тренером з плавання в басейні "Олімпієць", дала групі новачків – учням молодших класів – завдання і простежила, як вони зі спеціальними дощечками в руках спускалися до басейну. Потім вона підійшла до колеги по роботі. Раптом почулися крики дітей, які кликали на допомогу. Кинувшись у воду, один з тренерів підняв з дна басейну потонулу дівчинку. Після надання першої допомоги її негайно було доставлено до реанімаційного відділення лікарні, але врятувати не вдалося.

Ознайомтеся зі змістом статей 115, 119, 137 КК.

- які є види суб'єктів за кримінальним законодавством України?
 - суб'єктом якого кримінального правопорушення є Гончаренко?.
- Обґрунтуйте свою відповідь.
- за які злочини кримінальна відповідальність настає з 18 років?

Задача № 4

15-річні учні Тропов та Кураєв вирішили погуляти і зателефонували до поліції, що школу заміновано. Заняття в школі було відмінено. Мінери кілька годин обстежували всі приміщення школи, але вибухівку не знайшли.

Варіант. Зазначені дії Кураєв вчинив о 23 год. 53 хв. в день свого 16 річчя. Ознайомтеся зі змістом статті 259 КК.

Належить вирішити питання про відповідальність зазначених осіб.

- як визначається вік особи при вирішенні питання про кримінальну відповідальність?
- з якого моменту особа вважається такою, що досягла віку кримінальної відповідальності?
- за які злочини настає відповідальність з 14 років?

Задача № 5

Васильєв купався в озері у 40 метрах від берега, тримаючись за автомобільну камеру, заповнену повітрям. Коли до нього став підпливати незнайомець (яким виявився 14-річний Крамар), Васильєв попередив його, що не вміє плавати і просив близько до нього не підпливати. Однак, Крамар, намагаючись пошуткувати, підплив до Васильєва і схопився за камеру. Внаслідок різкого поштовху камера перевернулася і обидва плавці погрузилися у воду. Після цього Крамар винирнув і поплив до берега, а Васильєв потонув. За результатами комплексної психолого-психіатричної експертизи Крамар за розумовим розвитком досяг 13-річного віку.

Ознайомтеся зі змістом статей 115-119 КК.

- які ознаки характеризують суб'єкт кримінального правопорушення ?
- як за українським законодавством визначається особа неповнолітньою або малолітньою?
- вирішіть питання про відповідальність Крамара. Дайте обґрунтовану відповідь.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються суб'єкта кримінального правопорушення.

Завдання для самостійної роботи до Теми 5:

1. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкту кримінального правопорушення.
2. Поняття та види спеціального суб'єкту.
3. Суб'єкт кримінального правопорушення та особа злочинця.
4. Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих кримінальних правопорушень.
5. Вплив стану сп'яніння (алкогольного, наркотичного, внаслідок вживання лікарських, сильнодіючих, інших психоактивних речовин) на межі кримінальної відповідальності особи.

Індивідуальні завдання до Теми 5:

1. Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих кримінальних правопорушень.
2. Службова особа як суб'єкт кримінальних правопорушень.

ТЕМА 6. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття та значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.
2. Поняття та значення вини.
3. Умисел та його види.
4. Необережність та її види.

Семінарське заняття № 2 – 2 год.

План

1. Змішана форма вини.
2. Мотив та мета кримінального правопорушення.
3. Помилка та її вплив на форму вини і кримінальну відповідальність.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «суб'єктивна сторона кримінального правопорушення», «вина», «мотив кримінального правопорушення», «мета кримінального правопорушення», «помилка в кримінальному праві», «юридична помилка», «фактична помилка».

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

14-річний Савченко підмовив 13-річного Томова взяти з дому мисливську рушницю його батька та боєприпаси до неї з метою постріляти. На що той погодився. В лісі вони зробили кілька пострілів по деревам, а потім вийшли до озера, в якому купалися їх знайомі. Савченко запропонував Томову налякати їх пострілом з рушниці по воді у напрямку купальників. Томов погодився і з відстані 50 метрів зробив постріл по воді в бік купальників. Пострілом було поранено у голову неповнолітнього К., який через неділю помер у лікарні від ускладнення, що сталося від попадання у кров пораненого інфекції, яка містилася у ставковій воді.

Визначте:

- що входить до поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення?
- за якими даними (ознаками) можна вирішувати питання про суб'єктивну сторону кримінального правопорушення?

- охарактеризуйте суб'єктивну сторону діянь Савченка та Томова:
- а) форма вини її вид та цілі, які переслідував кожен із них;
- б) інтелектуальний момент необережної форми вини.
- у чому полягає відмежування злочинної недбалості від казусу?

Задача № 2

Димитров з метою помститися директору ПП Томенку за те, що дружина його покинула і пішла жити до Томенка, заклад у його автомобіль, що знаходився на стоянці, вибуховий пристрій. Коли Томенко та його водій Морев сіли у автомобіль, і останній увімкнув запалювання, пролунав вибух, від якого Морев загинув, а двом перехожим були завдані тяжкі та середньої тяжкості тілесні ушкодження. Автомобіль Томенка було знищено, чотири автомобілі, що знаходились на стоянці, зазнали значних пошкоджень. Сам Томенко отримав тяжкі тілесні ушкодження.

Визначте:

- суб'єктивну сторону діяння Димитрова:
- а) форма вини і її вид та зміст інтелектуального і вольового моментів;
- б) мета і мотив його дій та їх кримінально-правове значення;
- в) емоційний стан та його вплив на відповідальність Димитрова.
- в чому полягає відмежування прямого умислу від непрямого?

Задача № 3

Грабова Н., повернувшись додому з відрядження, виявила свого чоловіка Грабова В. у ліжку з її подругою. Вона стала завдавати їм ударів руками та різними предметами, що попадалися у кімнаті, викрикувати лайливі слова на адресу чоловіка та подруги. А коли чоловік її вдарив рукою по обличчю, Грабова Н. вихопила зі своєї сумки газовий пістолет і, приставила його до грудей чоловіка, зробила постріл, від якого він загинув на місці, отримавши проникаюче поранення.

Варіант. Грабова приготувала вечерю і запросила чоловіка та його коханку до столу, запропонувавши випити за знайомство. У горілку обом вона влила смертельну дозу отрути, від якої наступила смерть чоловіка та його коханки.

Визначте:

- суб'єктивну сторону діянь Грабової Н:
- а) форма вини і її вид та зміст інтелектуального і вольового моментів;
- б) мотив і мету її дій та їх кримінально-правове значення;
- в) емоційний стан Грабової Н. та його вплив на межі відповідальності.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

1. Емоційний стан та його вплив на кримінальну відповідальність.

2. Відмінність прямого умислу від непрямого.
3. Вплив форми та виду умислу на межі кримінальної відповідальності особи.
4. Відмінність непрямого умислу від злочинної самовпевненості.
5. Інтелектуальний і вольовий моменти вини.
6. Вплив форми та виду необережності на межі кримінальної відповідальності особи.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Зміст умислу та його види.
2. Значення умислу та різних його видів для визначення меж кримінальної відповідальності особи.
3. Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.
4. Значення мети для визначення меж кримінальної відповідальності особи. Значення мотиву для визначення меж кримінальної відповідальності особи.

ТЕМА 7. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття та види стадій вчинення кримінального правопорушення.
2. Готування до кримінального правопорушення.
3. Замах на кримінальне правопорушення.
4. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
 «закінчене кримінальне правопорушення», «незакінчене кримінальне правопорушення», «готування до кримінального правопорушення», «закінчений замах на кримінальне правопорушення», «незакінчений замах на кримінальне правопорушення».

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

1. Замах на непридатний об'єкт (предмет) і замах непридатними знаряддями (засобами).
2. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки попередньої кримінально протиправної діяльності.
3. Наявність попередньої кримінально протиправної діяльності при вчиненні певних кримінальних правопорушень.
4. Момент закінчення кримінального правопорушення з формальним, матеріальним, усіченим складом....

Індивідуальні завдання до Теми 7:

1. Злочин, правопорушення та проступок в законодавстві України.
2. Класифікація кримінальних правопорушень в Кримінальному кодексі України та її критерії.
3. Класифікація кримінальних правопорушень в Кримінальному кодексі України та

- в кримінальних кодексах зарубіжних країн (5-8 зарубіжних країн).
4. Малозначність діяння в кримінальному праві України та її значення для правозастосовної діяльності поліції.
 5. Поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві України та зарубіжних країн: спільні риси та відмінності.

ТЕМА 8. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень.
2. Одиначний злочин як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиначних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиначні злочини (триваючі, продовжувані та складні).
3. Поняття та види сукупності кримінальних правопорушень. Вплив сукупності кримінальних правопорушень на межі кримінальної відповідальності особи.
4. Повторність як вид множинності кримінальних правопорушень, її види та їх вплив на межі кримінальної відповідальності особи.
5. Рецидив кримінальних правопорушень, його види та їх вплив на межі кримінальної відповідальності особи.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
«множинність кримінальних правопорушень», «одиначний злочин», «повторність кримінальних правопорушень», «сукупність кримінальних правопорушень», «рецидив кримінальних правопорушень».

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

Ворона через рік після звільнення від відбування покарання в місцях позбавлення волі, де відбував покарання за крадіжку з проникненням у житло, прийняв участь з Горбуновим у вчиненні грабежу щодо Сидорової.

Визначте:

- поняття і ознаки множинності кримінальних правопорушень та відмінність від одиначного кримінального правопорушення;
- чи має в діях Ворони множинність кримінальних правопорушень і якщо так то який її вид?
- чи має місце реальна або ідеальна сукупність кримінальних правопорушень;
- який вид кримінального правопорушення (триваючий, продовжуваний,

складний).

Задача № 2

Сажин під час оформлення пенсії пред'явив підроблені трудову книжку та довідку про вислугу років на шкідливих виробництвах, що дало йому можливість щомісячно на протязі 2-х років незаконно отримувати підвищену пенсію. Сума надлишкових грошей склала 50 неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Слідчий кваліфікував дії Сажина за ч. 2 ст.190 КК.

Визначте:

- що має місце в діянні Сажина - множинність кримінальних правопорушень чи одиничний злочин?
- у чому полягає відмежування сукупності кримінальних правопорушень від повторності вчинення кримінального правопорушення?
- має місце реальна чи ідеальна сукупність кримінальних правопорушень?

Задача № 3

18-річний Мішков умовив 12-річного Аронова проникнути через відкрите віконце до квартири і відкрити йому двері. Виконавши це, Аронов отримав від Мішкова 100 грн. і пішов. Мішков із квартири викрав гроші і майно на загальну суму 118 тис. грн.

Визначте:

- чи має місце в діянні Мішкова множинність кримінальних правопорушень?
- якщо так, то який її вид?
- чи можуть злочинні діяння, передбачені однією статтею КК утворювати сукупність кримінальних правопорушень і якщо так, то які її види?

Задача № 4

Акулін вирішив убити Пяткіна за те, що той його скривдив і почав чекати настання зручного випадку. Одного разу Акулін повертався з полювання і побачив на березі річки компанію чоловіків, котрі розпивали спиртні напої. Серед них знаходився і Пяткін. З відстані 40 метрів Акулін здійснив прицільний постріл з гвинтівки у Пяткіна. Куля, попав у голову Пяткіна, змінила напрямок і попала у голову Смирнова, який сидів поруч з Пяткіним. Від отриманих поранень Пяткін і Смирнов відразу ж померли.

Визначте:

- чи має місце множинність кримінальних правопорушень?
- якщо так, то який вид і обґрунтуйте відповідь;
- чи утворюють різні статті Особливої частини КК повторність?

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються множинності кримінальних правопорушень.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути

напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються множинності кримінальних правопорушень.

Завдання для самостійної роботи до Теми 8:

1. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення.
2. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм.
3. Вплив ідеальної та реальної сукупності кримінальних правопорушень на межі кримінальної відповідальності особи.
4. Вплив сукупності кримінальних правопорушень на межі кримінальної відповідальності особи та призначення покарання.
5. Повторність кримінального правопорушення та її ознаки.
6. Види повторності: повторність, не пов'язана із засудженням (фактична повторність) та повторність, пов'язана із засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різнорідних кримінальних правопорушень.

Індивідуальні завдання до Теми 8:

1. Неодноразовість, систематичність та вчинення кримінального правопорушення у вигляді промислу як види повторності тотожних кримінальних правопорушень. Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень. Значення повторності для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.
2. Рецидив кримінального правопорушення, його ознаки та значення в діяльності міліції громадської безпеки, підрозділів карного розшуку та досудового слідства.
3. Види рецидиву: загальний та спеціальний, простий та складний (багаторазовий), пенітенціарний.
4. Значення рецидиву при притягненні особи до кримінальної відповідальності і при призначення покарання.

ТЕМА 9. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття співучасті у злочині, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
2. Види співучасників та їх характеристика.
3. Форми співучасті та їх кримінально-правові ознаки.
4. Організована група та злочинна організація, їх ознаки та відмінності.
5. Підстави та межі відповідальності співучасників кримінального правопорушення.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «співучасть у злочині», «форми співучасті» «види співучасників», «проста форма співучасті», «складна форма співучасті».

План**1. Вирішити задачі.****Задача №1**

Робочі Сидоренко і Вальченко працювали на будівництві будинку. Під час роботи Сидоренко запропонував викинути із вікна другого поверху колоду, не відаючи, що під вікном знаходиться підсобний робочий Шульга. Вальченко викинув колоду, внаслідок чого тяжко поранив Шульгу.

Варіант. Вони разом викинули колоду із вікна другого поверху за пропозицією Сидоренка.

Визначте:

- чи можна визнати Сидоренка і Вальченка співучасниками;
- в чому виражається об'єктивний зв'язок між діями учасників події;
- чи зміниться оцінка діяння Сидоренка та Вальченка за варіантом.

Задача № 2

Троценко був переданий до суду за обвинуваченням у тому, що він, будучи поліцейським затримав на путях залізничної станції під час чергування Кузененка з викраденими із вагону речами та відпустив його, а вилучені у злодія речі – привласнив.

Ознайомтеся зі змістом ст.185, 364, 365 КК.

Визначте:

- чи є дії Троценка кримінально протиправними;
- чи може Троценко бути визнаним співучасником кримінального правопорушення, який вчинив Кузененко;
- які ролі виконували Троценко і Кузененко.

Задача № 3

В лікарні отруїлося троє хворих. Асистент аптеки Коробко помилково відпустила медсестрі Антонович в мензурку замість ліків, що були вказані у рецепті, екстракт беладони у кількості 18 гр. Лікар терапевтичного відділення Кисель, отримавши від медсестри мензурку з ліками (без етикетки), не перевірила, які ліки відпущені аптекою і наказала медсестрі видати хворим по 5 гр. ліків кожному.

Визначте:

- чи є дії Коробко, Антонович та Кисель кримінально протиправними;
- чи можна визнати вказаних осіб співучасниками або організованою групою;
- у чому виражається суб'єктивний зв'язок між співучасниками кримінального правопорушення і організованою групою;
- яку мету переслідував кожен із учасників події.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються співучасті у злочині.

Завдання для самостійної роботи до Теми 9:

1. Спеціальні питання відповідальності співучасників.
2. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом.
3. Причетність до кримінального правопорушення та її види.
4. Відповідальність близьких родичів злочинця за недонесення про вчинення кримінального правопорушення або приховування кримінального правопорушення.

Індивідуальні завдання до Теми 9:

1. Зміст суб'єктивних ознак співучасті та їх значення в діяльності поліції.
2. Зміст об'єктивних ознак співучасті та їх значення в діяльності поліції.
3. Види ексцесу виконавця.
4. Невдале підмовництво та пособництво. Спеціальні питання відповідальності співучасників.
5. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом.
6. Причетність до кримінального правопорушення та її види.

ТЕМА 10. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття, ознаки та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Їх значення у діяльності поліції.
2. Необхідна оборона та уявна оборона.
3. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
4. Крайня необхідність.
5. Фізичний або психічний примус.
6. Виконання наказу або розпорядження.
7. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.
8. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «необхідна оборона», «крайня необхідність», «уявна оборона», «затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення», «виправданий ризик».

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

Неповнолітні Зінов'єв та Астахов вночі у дворі жилого будинку

намагались здійснити крадіжку колес з автомобіля Нозенка. Почувши у дворі підозрілий шелест, Нозенко вийшов на балкон і з 2-го поверху двічі вистрілив з мисливської рушниці в напрямку Зінов'єва, наказавши йому при цьому підняти руки. Астахов утік, а Зінов'єв підняв руки і почав просити Нозенка не стріляти, оскільки він нічого не зробив. Але Нозенко ще двічі вистрілив у Зінов'єва, який стояв з піднятими руками, спричинивши йому тяжкі тілесні ушкодження, в результаті чого йому було ампутовано руку.

Визначте:

- поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння;
- чи перебував Нозенко в стані необхідної оборони?
- умови правомірності необхідної оборони;
- до якого моменту зберігається стан необхідної оборони?
- чи повинен Нозенко нести кримінальну відповідальність за спричинення шкоди здоров'ю Зінов'єва?

Задача № 2

Повертаючись вночі додому, Гармашев повинен був іти через яр. Спускаючись туди і побоюючись, що на нього можуть напасти, він розкрив складаного ножа. В яру він зустрів Орлова і Прохорова, які йшли з роботи. Зіткнувшись з Орловим, Гармашев наніс йому ножем удару у груди, чим заподіяв тяжке тілесне ушкодження. Він пояснив свої дії тим, що прийняв Орлова і Прохорова за грабіжників, оскільки раніше в цьому місті неодноразово були напади на його сусідів та знайомих.

Визначте:

- чи є в діях Гармашева обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння?
- вид обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння в діях Гармашева;
- чи повинен Гармашев нести кримінальну відповідальність за спричинення шкоди здоров'ю Орлова?

Задача № 3

Від'їжджаючи у відпустку, Тарасов для захисту своєї квартири від злодіїв приладнав над дверима важку болванку, яка падала на того, хто відчиняв двері. У його відсутність лопнула труба з холодною водою, було залито три нижні поверхи і начальник ЖЕК дав вказівку інженеру з техніки безпеки відчинити квартиру для ліквідації аварії. Коли слюсар відчинив двері, то дістав тяжке поранення, оскільки пристрій спрацював.

Варіант. Пристрій спрацював, коли до квартири проникли злодії, які намагались її обікрасти. При цьому одному з них було спричинено тяжкі тілесні ушкодження, від яких він у лікарні помер.

Визначте:

- чи мають місце обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння?

- вид та ознаки цих обставин та умови правомірності;
- чи повинен Тарасов нести кримінальну відповідальність за заподіяння шкоди здоров'ю слюсаря?

Задача № 4

Данилюк, у якої була семимісячна вагітність, звернулась до знайомого лікаря-гінеколога Шинкова з проханням перервати вагітність. Обстеживши Данилюк, Шинков почав відмовляти її від абортів, повідомивши, що наявні у неї захворювання роблять операцію дуже небезпечною для її життя, і вона може померти, але Данилюк наполягала на перериванні вагітності, оскільки батько дитини відмовився одружуватися з нею. Через дві години після операції Данилюк померла від внутрішньої кровотечі.

Визначте:

- чи є в діях Шинкова обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння?
- вид та ознаки цих обставин та умови їх правомірності;
- чи повинен Шинков нести відповідальність за смерть Данилюк?

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються обставин, що виключають злочинність діяння.

Завдання для самостійної роботи до Теми 10:

1. Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, в кримінальному праві України.
2. Право на необхідну оборону. Значення необхідної оборони для посилення охорони особи, суспільних і державних інтересів в діяльності правоохоронних органів.
3. Провокація необхідної оборони.
4. Співвідношення кримінально-правових норм (по обставинах, що виключають злочинність діяння) та положень Закону України «Про Національну поліцію».
5. Діяння, пов'язане з ризиком як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
6. Виконання наказу або розпорядження як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
7. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була заподіяна з метою виконання законного наказу або розпорядження.

Індивідуальні завдання до Теми 10:

1. Підстави і ознаки затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.
2. Відповідність заподіяння шкоди особі при її затриманні небезпеці вчиненого посягання і обставинам затримання.
3. Відповідальність за заподіяння шкоди, яка не була необхідною для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.
4. Джерела небезпеки при крайній необхідності.
5. Відповідальність особи за вчинений злочин у складі організованої групи чи злочинної організації при виконанні спеціального завдання з метою попередження

чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

ТЕМА 11. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

Суслова було затримано за вчинення кишенькової крадіжки. При перевірці його особи встановлено, що 4 роки тому він був затриманий за таке саме кримінальне правопорушення, але йому вдалося втекти з приміщення органу поліції.

Чи підлягає Суслов кримінальній відповідальності за першу крадіжку?

Чи є підстави для звільнення Суслова від кримінальної відповідальності?

Мотивуйте свою відповідь.

Задача № 2

Шофер Глушко, внаслідок необережного поводження з бензином, спричинив тяжкі опіки вантажникові Махну, що працював разом з ним. Сам Глушко також постраждав, але доставив Махна до лікарні, дав свою кров для потерпілого і шкіру для пересадки. Проти нього порушено кримінальну справу за ст. 128 ККУ, але в цей час він з автомашиною був відряджений у сусідню область для участі у ліквідації наслідків повені, де добре виявив себе і був відзначений подякою.

Чи є підстава для звільнення Глушко від кримінальної відповідальності? Мотивуйте свою відповідь.

Задача № 3

17-річний Шевчун та 16-річний Скрипаченко в універмазі підійшли до 13-річного Зленка і зажадали від нього гроші, погрожуючи в разі відмови побити його. Зленко віддав їм гроші, які в нього були, а коли ті вийшли з універмагу, повідомив про те, що сталося, наряд патрульної поліції. Шевчуна і Скрипаченка було затримано, проти них порушено кримінальну справу. Вони звинувачені у грабежі, вчиненому за попередньою змовою групою осіб. У процесі розслідування встановлено, що Скрипаченко брав участь у грабежі під впливом Шевчуна і щиро розкався у вчиненому, позитивно характеризується за місцем навчання і проживання, тому судом його було звільнено від кримінальної відповідальності з застосуванням примусових заходів виховного характеру (застереження; обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього; передача неповнолітнього під нагляд батьків). Шевчуна ж звільнено від відбування покарання у вигляді позбавлення волі строком на 4 роки з встановленням іспитового строку 2 роки.

Чи правильно Скрипаченка звільнено від кримінальної відповідальності? Мотивуйте свою відповідь.

Задача № 4

Повертаючись з роботи, Баранов зустрів біля бару свого знайомого Волинець. Баранов запитав його про справі на роботі та сім'ю. Після цього Волинець наніс йому три удари кулаками в обличчя, спричинивши легкі тілесні ушкодження, і сказав, щоб той ніколи не торкався його сімейних справ, після чого розвернувся і пішов. Через півгодини Баранов звернувся до районного відділу поліції з заявою. Увечері наступного дня до Баранова додому прийшов Волинець, вибачився за те, що сталося і пояснив, що напередодні від нього пішла дружина, а Баранова він зустрів після бару, де випив горілки, і не зміг стримати емоцій. Волинець запропонував купити ліки. Баранов відповів, що це зайве, що він його пробачив і готовий піти з ним у поліцію, щоб владнати справи.

Чи є підстави для звільнення Волинець від кримінальної відповідальності? Мотивуйте свою відповідь.

Задача № 5

Кравченко вирішила продати власний будинок. Покупець Григорович пообіцяв заплатити всю суму в кінці місяця, а поки що з дозволу господарки будинку розпочав ремонтні роботи. До обумовленого строку Григорович суму не вніс, а у відремонтований за його кошти будинок посилив своїх батьків-інвалідів. На вимогу Кравченко розрахуватися або виїхати з будинку Григорович відповів, що багато коштів вклав у будинок і зараз грошей немає. Строк виплати назвати відмовився, вказавши, що виїжджати з будинку теж не буде. Кравченко подала заяву у районний відділ поліції. Дізнавшись про це, Григорович заключив з Кравченко договір купівлі-продажу, повністю розрахувавшись з нею.

Чи підлягає Григорович кримінальній відповідальності? Мотивуйте свою відповідь.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються звільнення від кримінальної відповідальності.

Завдання для самостійної роботи до Теми 11:

1. Поняття строків давності притягнення особи до кримінальної відповідальності.
2. Строки давності та порядок їх обчислення.
3. Підстави зупинення перебігу строків давності та їх поновлення.
4. Підстави переривання перебігу строків давності та їх поновлення.
5. Окремі питання застосування строків давності притягнення до кримінальної відповідальності в залежності від видів вчинених кримінальних правопорушень.

Індивідуальні завдання до Теми 11:

1. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.
2. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків

давності.

ТЕМА 12. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ.

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

Гриненко, що працював деканом одного з факультетів Харківського юридичного університету, визнано винним в одержанні неправомірної вигоди службовою особою у великому розмірі. За ч. 4 ст. 368 КК його засуджено до позбавлення волі на строк шість років з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виховними функціями, на строк три роки. Одночасно за вироком суду його позбавлено спеціального та військового звання майора поліції, вченого звання доцента та наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Дайте оцінку рішенням суду щодо призначеного Гриненку покарання, та позбавлення спеціального і вченого звання та наукового ступеня.

Задача № 2

Углова була засуджена за ч. 1 ст. 185 КК до виправних робіт на строк один рік шість місяців з відрахуванням в доход держави 20 відсотків заробітку. Через два місяці після початку відбування цього покарання вона самовільно залишила місце роботи, виїхала за межі України і повернулась назад через півроку.

Як має бути вирішене питання про відповідальність Углової?

Задача № 3

Кучма, не маючи права на керування транспортними засобами, в нетверезому стані керував мотоциклом. На повороті він не впорався з кермом і наїхав на залізобетонну опору, що призвело до загибелі пасажирів Іщенко. За цей злочин його було засуджено за ч. 2 ст. 286 КК до позбавлення волі на строк п'ять років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк два роки. Вважаючи, що додаткове покарання призначене йому безпідставно, оскільки він і так не мав права на керування транспортними засобами, Кучма подав апеляцію, в якій просив апеляційний суд виключити з вироку додаткове покарання.

Чи підлягає апеляція задоволенню? Відповідь обґрунтуйте.

Задача № 4

Федорова була засуджена за ч. 1 ст. 140 КК до обмеження волі на строк два роки з позбавленням права займатися медичною практикою на строк три роки. У своїй апеляції адвокат засудженої просив виключити з вироку покарання у виді позбавлення права займатися певною діяльністю (медичною практикою), оскільки поряд із обмеженням волі воно передбачене в санкції ч. 1 ст. 140 КК як

альтернативне основне покарання і суд не мав права призначати за одне кримінальне правопорушення обидва покарання одночасно.

Чи підлягає апеляція задоволенню? Відповідь обґрунтуйте.

Задача № 5

Галкін в день свого народження (йому виповнилося 18 років), перебуваючи в стані сп'яніння зґвалтував Саєнко та після того, як вона сказала, що повідомить правоохоронним органам про злочин, вчинений Галкіним, умисно позбавив її життя. Суд засудив Галкіна до довічного позбавлення волі за вчинення злочинів передбачених ч. 1 ст. 152 та п. 9 ч. 2 ст. 115 КК України.

Чи правильне рішення прийняв суд? Відповідь обґрунтуйте.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються поняття та видів покарання.

Завдання для самостійної роботи до Тем 12:

1. Основні покарання, їх характеристика, умови і підстави застосування, правові наслідки в разі ухилення або неможливості їх виконання:
 - громадські роботи;
 - виправні роботи;
 - службові обмеження для військовослужбовців;
 - арешт;
 - обмеження волі;
 - тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців;
 - позбавлення волі на певний строк;
 - довічне позбавлення волі.
2. Додаткові покарання, їх характеристика, умови і підстави застосування, правові наслідки у разі ухилення або неможливості їх виконання:
 - позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу;
 - конфіскація майна.
3. Основні-додаткові покарання, їх характеристика, умови і підстави застосування, правові наслідки у разі ухилення або неможливості їх виконання:
 - штраф;
 - позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Індивідуальні завдання до Тем 12:

1. Мета покарання в сучасних умовах розвитку суспільства.
2. Правова характеристика штрафу як виду кримінального покарання.
3. Правова характеристика виправних робіт та їх відмінність від громадських робіт.

ТЕМА 13. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

Овчаренко, засуджено за крадіжку майна до 3 років позбавлення волі. Під час відбування покарання він вчинив напад на наглядча, заподіявши йому тяжке тілесне ушкодження. В процесі розслідування було встановлено, що після вчинення крадіжки, але до винесення вироку, Овчаренко згвалтував неповнолітню Ящук, а також, погрожуючи ножем, відібрав у неї перстень і сережки.

В процесі судового розгляду звинувачення Овчаренко в усіх цих злочинах було підтверджено. Строк, відбутий ним за першим вироком, становив 2 роки.

Який порядок призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень і декількома вироками одночасно? Мотивуйте свою відповідь.

Сформулюйте резолютивну частину другого вироку в частині, що стосується призначення покарання (строки покарання у вигляді позбавлення волі вкажіть в межах санкції відповідних статей).

Задача № 2

Гапоненка було засуджено за крадіжку майна, вчинену за попереднім зговором групою осіб, до 4 років позбавлення волі з відбуванням покарання в установі виконання покарання загального режиму. Під час відбування покарання встановлено, що після першої крадіжки, але до винесення вироку, він вчинив крадіжку в складі організованої групи. На момент винесення другого вироку Гапоненко відбув половину строку покарання, призначеного за першим вироком.

Якими правилами слід керуватися при призначенні покарання Гапоненку у другому вироку? Мотивуйте свою відповідь.

Задача № 3

Мартинов за вчинення хуліганства засуджений до 2 років обмеження волі; за умисне нанесення середньої тяжкості тілесних ушкоджень до 2 років виправних робіт.

Який порядок призначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень? Яке остаточне покарання може бути призначене Мартинову? Мотивуйте свою відповідь.

Задача № 4

Зінченка було засуджено за розбій з проникненням у житло до 10 років позбавлення волі. Відбуваючи це покарання, він заподіяв засудженому Савченку умисне тяжке тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння. За цей злочин його засуджено до 8 років позбавлення волі. До цього покарання суд частково приєднав не відбуту частину позбавлення волі за попереднім вироком і призначив остаточне покарання – 12 років позбавлення волі з відбуванням покарання в УВП суворого режиму.

Варіант. Відбуваючи покарання, Зінченко заподіяв Савченко умисне тяжке тілесне ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, за що був засуджений до 15 років позбавлення волі.

Чи правильно суд призначив Зінченко остаточне покарання за основною фавбулою і за варіантом? Мотивуйте свою відповідь.

Задача № 5

Колісенко визнаний винним у вчиненні крадіжки, що завдала значної шкоди потерпілому і хуліганства. За перший злочин його засуджено до 3 років позбавлення волі, за другий – до 3 років обмеження волі. Остаточне покарання: 3 роки позбавлення волі з випробуванням, на підставі ст.75 КК. Испитовий строк Колісенку встановити 3 роки.

Чи вірне рішення прийняв суд? Мотивуйте свою відповідь.

***Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття:** курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються призначення покарання.*

Завдання для самостійної роботи до Теми 13:

1. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
2. Призначення покарання за сукупністю вироків.
3. Обставини, які пом'якшують покарання.
4. Обставини, які обтяжують покарання.

Індивідуальні завдання до Теми 13:

1. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.
2. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

ТЕМА 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ.

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Звільнення від покарання та його відбуття, його види і значення.
2. Звільнення від відбування покарання з випробуванням та обов'язки, які покладає суд на особу, що звільняється. Застосування додаткових покарань і правові наслідки

звільнення.

3. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Умови і підстави його застосування.
4. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «звільнення від покарання», «звільнення від відбування покарання», «умовно-дострокове звільнення від відбування покарання», «заміна невідбутої частини покарання більш м'яким», «амністія», «помилування».

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

Відмовивши в умовно-достроковому звільненні від покарання Гуденку, засудженому за умисне тяжке тілесне ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, до позбавлення волі строком на 6 років, суд в ухвалі зазначив, що той вчинив тяжкий злочин, а строк, який він відбув, не є достатнім для його перевиховання. З матеріалів справи видно, що Гуденко відбув 4 роки і 20 днів, має позитивні характеристики, до роботи ставиться сумлінно, є членом секції внутрішнього порядку.

Чи правильно вирішив цю справу суд? Мотивуйте свою відповідь.

Задача № 2

Гапон вчинив злочин, передбачений ч. 3 ст. 187 КК України. Суд на підставі ст. 69 КК України призначив покарання Гапону 5 років позбавлення волі, а потім застосувавши ст. 75 КК України звільнив його від відбування призначеного покарання з випробуванням, встановив іспитовий строк на три роки.

Чи правильне рішення прийняв суд? Відповідь обґрунтуйте.

Задача № 3

Петухов і Грабов вчинили злочин що передбачений ч. 2 ст. 262 КК України. Петухову було призначено покарання у виді позбавлення волі на 5 років, а Грабовому – 3 роки позбавлення волі.

Чи підлягають засуджені умовно-достроковому звільненню від покарання?

Якщо підлягають, то після відбуття якої частини покарання і на підставі чого?

Задача № 4

Звільнивши від відбування покарання з випробуванням Круглова, який відбував покарання у виді позбавлення волі на 2 роки, за вчинення злочину передбаченого ч. 1 ст. 122 КК України, суд поклав на нього відповідальність

“добре працювати на радіозаводі”, де він був електриком, і “поступити на заочне відділення інституту радіоелектроніки”.

Оцініть рішення суду. Відповідь обґрунтуйте.

Задача № 5

Індустріальним судом м. Дніпро, Харченко засуджено за ч. 5 ст. 27, ч. 4 ст. 190 КК України, за пособництво в шахрайстві, вчиненому в особливо великих розмірах. Йому призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років з конфіскацією всього майна, яке є його власністю. Розглянувши матеріали кримінального провадження за апеляцією засудженого, апеляційний суд встановив, що Харченко вперше вчинив злочин, виконував у ньому як співучасник не основну роль, є інвалідом II групи, у вчиненому щиро покався. Такі обставини, на думку апеляційного суду, свідчать про можливість виправлення засудженого без відбування покарання. На підставі цього апеляційний суд вирок Індустріального суду м. Дніпро змінив, застосувавши щодо Харченко на підставі ст. 75 КК України звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Оцініть рішення суду. Відповідь обґрунтуйте

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються звільнення від покарання.

Завдання для самостійної роботи до Теми 14:

1. Види звільнення від покарання.
2. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
3. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.
4. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Індивідуальні завдання до Теми 14:

1. Звільнення від покарання з випробуванням.
2. Звільнення від покарання за хворобою.
3. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.
4. Значення звільнення від покарання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, в діяльності Національної поліції.

ТЕМА 15. СУДИМІСТЬ

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

За умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання, що раптово виникло внаслідок тяжкої образи з боку потерпілого, Голуб був засуджений за ст. 103 КК 1960 р. до виправних робіт на строк два роки. Після набрання вироком законної сили, але до початку відбування покарання Голубом, набрав чинності КК 2001 р. Ознайомтеся зі ст. 123 КК 2001 р.

Чи повинен Голуб визнаватись таким, що має судимість, після набрання чинності КК 2001 р.?

Які положення КК 2001 р. є правовими орієнтирами при вирішенні цього питання?

Задача № 2

Лукаш був засуджений за ч. 1 ст. 286 КК до обмеження волі на строк три роки з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк три роки зі звільненням від відбування покарання з випробуванням. За вироком суду йому був встановлений іспитовий строк тривалістю два роки. По його закінченні Лукаш був остаточно звільнений від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 78 КК.

Варіант 1. У період іспитового строку Лукаш був направлений для відбування покарання, призначеного вироком, на підставі ч. 2 ст. 78 КК.

Варіант 2. Після закінчення іспитового строку, але до звільнення від відбування покарання, на підставі ч. 1 ст. 78 КК Лукаш вчинив злочин, передбачений ч. 2 ст. 263 КК, і був засуджений за нього до обмеження волі на строк п'ять років.

З якого моменту Лукаш буде визнаватись таким, що не має судимості?

Задача № 3

Дігтярьов був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК до позбавлення волі на строк п'ять років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк два роки. Через 2 роки 8 місяців після початку відбування покарання він був умовно-достроково звільнений від відбування основного покарання і частково – на один рік – від відбування додаткового покарання.

Який термін повинен пройти після умовно-дострокового звільнення від відбування покарання Дігтярьова, щоб він визнавався таким, що не має судимості?

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються судимості.

Завдання для самостійної роботи до Теми 15:

1. Поняття судимості як кримінально-правової категорії. Правові наслідки судимості.
2. Поняття і строки погашення судимості.
3. Обчислення строків погашення судимості.
4. Поняття зняття судимості. Види і підстави зняття судимості.
5. Погашення і зняття судимості з неповнолітніх.
6. Погашення судимості при перевищенні строків додаткового покарання тривалості іспитового строку.
7. Погашення судимості в залежності від виду кримінального правопорушення.
8. Правове значення судимості за вчинення кримінального правопорушення і засудження за нього особи за межами України.

Індивідуальні завдання до Теми 15:

1. Відмінність погашення судимості від зняття судимості.
2. Обчислення строків погашення судимості у разі дострокового звільнення від відбування покарання;
3. Обчислення строків погашення судимості у разі заміни невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням.
4. Обчислення строків погашення судимості, якщо особа знову вчинили кримінальне правопорушення.
5. Особливості погашення і зняття судимості з неповнолітніх.

ТЕМА 16. Обмежувальні заходи. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство
2. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру
3. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб
4. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.
5. Види примусових заходів медичного характеру.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «заходи кримінально-правового характеру», «примусові заходи медичного характеру» «примусове лікування», «спеціальна конфіскація», «примусові заходи виховного характеру».

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

За незакінчений замах на умисне вбивство Гарбузова щодо Муленка була

порушено кримінальне провадження за ч. 3 ст. 15 і ч. 1 ст. 115 КК. Під час судового розгляду цієї справи в нього розвинувся реактивний психоз. Згідно з висновком стаціонарної судово-психіатричної експертизи Муленко потребував застосування примусових заходів медичного характеру. У зв'язку з цим суд звільнив його від кримінальної відповідальності й застосував до нього примусовий захід медичного характеру у виді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом.

Чи правильно суд вирішив справу Муленка?

Задача № 2

В ухвалі суду в справі Тошина зазначено: «Вина Тошина у вчиненні умисного вбивства способом, небезпечним для життя багатьох осіб, і злісного хуліганства повністю підтверджена, але у зв'язку з тим, що він вчинив ці дії у стані неосудності, кримінальне провадження відносно нього підлягає закриттю, а сам Тошин — госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом».

Дайте оцінку наведеному витягу з ухвали суду?

Задача № 3

За заподіяння умисного тяжкого тілесного ушкодження Рябошапку було засуджено за ч. 1 ст. 121 КК до п'яти років позбавлення волі. Через 1 рік після початку відбування покарання виникли сумніви щодо його психічної повноцінності. У зв'язку з цим Рябошапку госпіталізували до психіатричного закладу в примусовому порядку для проведення обстеження. Комісія лікарів-психіатрів дійшла висновку, що Рябошапка перебуває у тяжкому реактивному стані, який розвинувся на фоні залишкових явищ органічного захворювання центральної нервової системи. За психічним станом він не здатний усвідомлювати свої дії і підлягає госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом.

Як має вирішити справу суд?

Задача № 4

За вчинення насильницького грабежу Дронь був засуджений за ч. 2 ст. 186 КК України до позбавлення волі на строк 5 років. Через 8 місяців після початку відбування покарання він захворів на психічну хворобу, що позбавляла його можливості усвідомлювати свої дії. У зв'язку з цим до Дроня були застосовані примусові заходи медичного характеру у виді госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним наглядом. Через 4 роки 3 місяці Дронь одужав, а ще через 2 місяці примусові заходи медичного характеру були щодо нього припинені. Варіант. За ч. 2 ст. 186 КК України Дронь був засуджений до позбавлення волі на строк 5 років 6 місяців.

Чи підлягає Дронь покаранню за вчинений ним злочин? Відповідь обґрунтуйте.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути

напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються обмежувальних заходів, заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, інших заходів кримінально-правового характеру.

Завдання для самостійної роботи до Теми 16:

1. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.
2. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.
3. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.

Індивідуальні завдання до Теми 16:

1. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.
2. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

ТЕМА 17. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача № 1

14-річний Воробйов вчинив таємне викрадення кондитерських виробів і грошей зі шкільного буфету на суму 234 грн. У зв'язку з цим проти нього відкрито кримінальне провадження за ч. 1 ст. 185 КК. Під час досудового слідства встановлено, що до виповнення Воробйову 14 років він систематично крав різні речі в однолітків, бив їх, вимагаючи грошей. Поведінка його обговорювалась на засіданні районної служби у справах неповнолітніх. Батьків Воробйова було піддано адміністративній відповідальності за неналежне виховання сина.

Варіант 1. З боку Воробйова мала місце крадіжка з проникненням до шкільного буфету, у зв'язку з чим проти нього була порушена кримінальна справа за ч. 3 ст. 185 КК.

Варіант 2. Воробйов вчинив таємне викрадення кондитерських виробів та грошей у день свого народження (досягнення 14-річного віку).

Варіант 3. По досягненні 14-річного віку Воробйов вчинив хуліганство, у зв'язку з чим проти нього була порушена кримінальна справа за ч. 1 ст. 296 КК.

Які заходи кримінально-правового впливу можуть бути застосовані до

Воробйова?

Задача № 2

13-річний Лашин систематично тікав з дому, роз'їжджав по різних містах країни і займався дрібними крадіжками. У другому і третьому класах він залишався на другий рік, а потім зовсім покинув школу. В 12-річному віці Лашин викрав у своєї старшої сестри сережки, але при спробі виїхати з Києва його було затримано на вокзалі.

Варіант. Усі зазначені вище дії Лашин вчинив до виповнення йому 11 років.

Які заходи кримінально-правового впливу можуть бути застосовані до Лашина?

Задача № 3

16-річий Федькович завдав однокласнику Гордієнко легке тілесне 56 ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я. Його дії кваліфіковані за ч.2 ст. 125 КК України. Суд звільнив Федьковича від кримінальної відповідальності із застосуванням до нього примусових заходів виховного характеру, а саме обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог щодо його поведінки у вигляді заборони відвідувати у вечірній час кафе та дискотеки. Однак, незважаючи на заборону, Федькович неодноразово відвідував ці заклади.

Яке рішення повинен прийняти суд? Дайте мотивовану відповідь.

Задача № 4

17-річний Котляренко вчинив крадіжку з проникненням в житло. Його було засуджено за ч. 3 ст. 185 КК України. Під час досудового слідства Котляренко щиро розкався у вчиненому, повністю відшкодував потерпілому всі завдані збитки.

Чи можливо звільнити Котляренка від відбування покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру? Відповідь обґрунтуйте.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: курсант повинен закріпити теоретичні знання практичним застосуванням норм КК України, які стосуються особливостей кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Завдання для самостійної роботи до Теми 17:

1. Основні види покарань, що застосовуються до неповнолітніх. Їх відмінність від покарань такого виду для дорослих.
 - штраф;
 - громадські роботи;
 - виправні роботи;
 - арешт;

- позбавлення волі на певний строк.
- 2. Додаткові види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх. Їх відмінність від покарань такого виду для дорослих.
 - штраф;
 - позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Індивідуальні завдання до Теми 17:

1. Особливості призначення покарання неповнолітніх.
2. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності та відбування покарання неповнолітніх у зв'язку із закінченням строків давності.
3. Особливості умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література до Теми 1-2:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права: Монографія. К.: Ін-т держави і пра-ва ім. В.М.Корецького НАН України, 2001. 180 с.
5. Галабала М.В. Кримінально-правова наука незалежної України. Проблеми загальної частини: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2013. 240 с.
6. Коханюк Т. С. Системне тлумачення кримінального закону: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 264 с.
7. Пономаренко Ю.А. Чинність і дія кримінального закону в часі. Монографія. К.: Атіка, 2005. 288 с.

Рекомендована література до Теми 3:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Брич Л. П. Теорія розмежування складів злочинів : монографія. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 712 с.
5. Кривоченко Л. М. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості у Кримінальному кодексі України: монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 120 с.

Рекомендована література до Теми 4:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Берзін П.С. Злочинні наслідки: поняття, основні різновиди, кримінально-правове значення: монографія. К.: Дакор, 2009. 736 с.

5. Коржанський М.Й. Об'єкт і предмет злочину. Монографія. Д. : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2005. 252 с.
6. Музика А. А., Лащук Є. В. Предмет злочину: теоретичні основи пізнання. Монографія. Київ, 2011. 192 с.
7. Ободовський О. В. Триваючі злочини у кримінальному праві України: монографія. Одеса : Юрид. л-ра, 2016. 256 с.
8. Сенаторов М. В. Потерпілий від злочину в кримінальному праві / За науковою редакцією доктора юридичних наук, професора, академіка Академії правових наук України В. І. Борисова. Х.: Право, 2006. 208 с.
9. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві : монографія. Х. : Право, 2016. 256 с.
10. Ярмыш Н.Н. Действие как признак объективной стороны преступления: Проблемы психологической характеристики. Харьков : Основа, 1999. 84 с
11. Ярмыш Н.Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ). Монография. Харьков: «Право», 2003. 512 с.

Рекомендована література до Теми 5:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Вереша Р.В. Суб'єкт злочину: наук.-практ. посіб. К.: Алерта, 2014. 44 с.
5. Бурдін, В. М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп'яніння. Монографія. К. : Атіка, 2005. 160 с.
6. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження). Монографія. Львів : Львів. нац. ун-т, 2010. 780 с.
7. Лень В.В. Осудність у кримінальному праві і законодавстві : монографія. Д. : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2008. 180с.
8. Магарін М. С, Бараненко Д. В. Суб'єкт злочину за новим кримінальним законодавством України: Монографія. Одеса: Астропринт, 2001. 104 с.
9. Максимович Р.Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України. Монографія. Львів : Львівський державний університет Національної поліції України, 2008. 304 с.
10. Марчак В.Я. Обмежена осудність: психолого-правовий зміст : Монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. 400 с.
11. Меркулова В.О. Жінка як суб'єкт кримінальної відповідальності: Монографія. Вид. 2-е. Одеса: НДРВВ ОЮІ НУВС, 2003. 281 с.

12. Грищук В.К., Пасєка О.Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження: Монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 248 с.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Вереша Р. В. Вчення про суб'єктивну сторону злочину: монографія. К.: Алерта, 2018. 1106 с.
5. Вереша Р.В. Мотив та мета злочину: наук.-практ. посіб. К.: Алерта, 2016. 56 с.
6. Вереша Р.В. Поняття вини як елемент змісту кримінального права України Монографія. К.: Атіка, 2005. 224 с.
7. Вереша Р.В. Проблеми суб'єктивної сторони складу злочину: монографія. К.: Алерта, 2018. 432 с.
8. Марітчак Т.М. Помилки у кваліфікації злочинів: Монографія. К.: Атіка, 2004. 188 с.
9. Савченко А.В. Мотив і мотивація злочину. Монографія. К.: Атіка, 2002. 144 с.
10. Шевченко Є. В. Злочини з похідними наслідками : монографія. Х. : Видавець СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. 216 с.

Рекомендована література до Теми 7:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Бурдін В. М. Стадії вчинення злочину (кримінально-правове дослідження): монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 304 с.
5. Горностаї А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин : Монографія. Х. : Юрайт, 2013. 232 с.
6. Красницький І. В., Щутяк Л. С. Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 224 с.
7. Маслак Н. В. Кримінальна відповідальність за готування до злочину:

Монографія. Х. : Право, 2010. 232 с.

Рекомендована література до Теми 8:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Зінченко І. О. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання : монографія. Х. : ФІНН, 2008. 336 с.
5. Зінченко І. О. Одиначні злочини: поняття, види, кваліфікація : монографія. Харків : ФІНН, 2010. 256 с.
6. Ободовський О. В. Триваючі злочини у кримінальному праві України: монографія. Одеса : Юрид. л-ра, 2016. 256 с.
7. Созанський Т.І. Кваліфікація сукупності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 240 с.
8. Устрицька Н. І. Кваліфікація повторності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 216 с.

Рекомендована література до Теми 9:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Вереша Р.В. Співучасть у злочині: наук.-практ. посіб. К.: Алерта, 2014. 56 с.
5. Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність: Монографія. Луганськ: РВВЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 559 с.
6. Митрофанов І.І., Слободяник Т.М. Кримінальна відповідальність осіб, які вчинили злочин у співучасті: Монографія. Кременчук: Видавець «ПП Щербатих О.В.», 2009. 280 с.
7. Ус О.В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія. Харків.: Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. 264 с.

Рекомендована література до Теми 10:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.

URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).

2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).

3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.

4. Анчукова М.В. Виправданий ризик як обставина, що виключає злочинність діяння: Монографія. Харків.: Видавець ФОП Вапнярчук Н.М., 2006. 168 с.

5. Кваша О. О. Уявна оборона: кримінально-правова кваліфікація та відповідальність : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2012. 180 с.

6. Шевченко А. Є. Обставини, що виключають юридичну відповідальність : монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2011. 178 с.

7. Юридична відповідальність: проблеми виключення та звільнення : монографія / кол. авт., відп. ред. Ю. В. Баулін. Донецьк: ПП «ВД «Кальміус», 2013. 424 с.

Рекомендована література до Теми 11:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).

2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).

3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.

4. Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності : монографія. Київ : Атіка, 2004. 296 с.

Рекомендована література до Теми 12:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).

2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).

3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.

4. Богатирьов І. Г., Пузирьов М. С., Шкута О. О. Доктрина пенітенціарного права України: Монографія. Київ: ВД «Дакор», 2017. 236 с.

5. Денисова Т. А. Кримінальне покарання та функції його призначення і виконання за законодавством України : Навчальний посібник. Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2004. 152 с.

6. Новікова К. А. Обмеження свободи як вид покарання : Монографія.

Харків : Право, 2019. 288 с.

7. Овчаренко Д. А. Покарання як соціальне та правове явище: філософсько-правові аспекти [Текст] : Монографія. Київ : Паливода А. В., 2015. 265 с.

8. Пироженко О. С. Покарання, що обмежують майнові права засуджених, за кримінальним правом України : Монографія. Кримінологічна асоціація України. Х. : Золота миля, 2012. 294 с.

9. Пономаренко Ю. А. Види наказаний по уголовному праву Украины : Монография. Харьков : ФИНН, 2009. 344 с.

10. Пузирьов М. С. Порівняльний аналіз виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк в Україні та зарубіжних країнах: Монографія. Київ: ВД «Дакор», 2018. 514 с.

11. Рябчинська О. П. Система покарань в Україні: поняття, значення та принципи побудови: монографія. Запоріжжя: Акцент Інвест-трейд, 2013. 448 с

Рекомендована література до Теми 13:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).

2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).

3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.

4. Бабанли Р. ІІІ. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.

5. Полтавець В. В. Загальні засади призначення покарання за кримінальним законодавством України : Монографія. Луганськ: РВВ ЛАВС, 2005. 240 с.

Рекомендована література до Теми 14:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).

2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).

3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.

4. Горох О.П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: Монографія. Київ: ВД «Дакор», 2019. 676 с.

5. Письменський Є.О. Теоретико-прикладні проблеми звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України: Монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. 728 с.

Рекомендована література до Теми 15:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Голіна В. В. Судимість : Монографія. Х. : Харків юрид., 2006. 384 с.
5. Муратова С. О. Судимість у системі інститутів Загальної частини кримінального права України : Монографія. Харків : Право, 2017. 272 с
6. Письменський Є. О. Інститут судимості в кримінальному праві України. Монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2008. 214 с.

Рекомендована література до Теми 16:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Лень В.В. Книга М.М. Примусові заходи медичного характеру: історія, стан, тенденції. Запоріжжя, Дніпровський металург, 2010. 212с.

Рекомендована література до Теми 17:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Бурдін В.М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні: монографія. К.: Атіка, 2004. 240 с.
5. Назимко Є.С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному праві України: Монографія. Київ : ВД «Дакор», 2018. 336 с.
6. Назимко Є.С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному праві України. Генеза, міжнародні та європейські стандарти, ювенальна пеналогія: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2016. 384 с.

Рекомендована література до Теми 18:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
(Дата звернення 10.08.2018 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.08.2018 р.).
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Кузьмін Е. Е. Кримінальне право зарубіжних країн : навч.-метод. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 96 с.
5. Савченко А. В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження: Монографія. К.:КНТ, 2007. 596 с.
6. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації. Монографія. К.: Юрисконсульт, 2006. 1048 с.
- 7.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття, предмет та ознаки кримінального права.
2. Система кримінального права (Загальна і Особлива частини).
3. Завдання кримінального права. Співвідношення кримінального права і кримінальної політики. Конституція України як гарант охорони особистих прав людини і громадянина.
4. Вчення про кримінальне правопорушення та вчення про покарання.
5. Поняття кримінального закону України, його ознаки і значення.
6. Задачі кримінального законодавства України. Види кримінальних законів (Кодекс, окремі кримінальні закони, закони тимчасової дії та ін.).
7. Структура (побудова) Кримінального кодексу України.
8. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу. Види диспозицій і санкцій. Види кримінально-правових норм та їх значення.
9. Тлумачення кримінального закону: поняття, види і значення. Роль Верховного Суду України у тлумаченні кримінальних законів (прецедент тлумачення законів).
10. Чинність закону про кримінальну відповідальність. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі.
11. Видача осіб, що вчинили кримінальне правопорушення.
12. Поняття кримінальної відповідальності, її юридична підстава. Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання.
13. Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.
14. Поняття та ознаки кримінального правопорушення.
15. Класифікація кримінальних правопорушень.
16. Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення.
17. Готування до кримінального правопорушення, його поняття, види підготовчих дій (підшукування, пристосування, змова, усунення перешкод та ін.), ознаки, правові наслідки.
18. Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, ознаки, види, правові наслідки.
19. Закінчене кримінальне правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення у злочинах з матеріальним, формальним та усіченим складом.
20. Добровільна відмова в кримінальному праві та її правові наслідки.
21. Дійове каяття у здійсненні кримінального правопорушення та його відмінність від добровільної відмови.
22. Поняття об'єкта кримінального правопорушення та його значення.
23. Класифікація об'єктів кримінального правопорушення та порядок їх визначення.
24. Загальний об'єкт кримінального правопорушення.
25. Родовий об'єкт кримінального правопорушення.
26. Видовий (груповий) об'єкт кримінального правопорушення.
27. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення.

28. Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти кримінального правопорушення.
29. Предмет кримінального правопорушення, його поняття та місце в структурі складу кримінального правопорушення.
30. Потерпілий як ознака об'єкту кримінального правопорушення. Значення встановлення потерпілого в діяльності поліції.
31. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення та її ознаки.
32. Суспільно-небезпечне діяння, його поняття та форми.
33. Поняття та ознаки дій у кримінальному праві.
34. Поняття та ознаки бездіяльності у кримінальному праві. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність.
35. Зміст факультативних ознак об'єктивної сторони та їх кримінально-правове значення.
36. Значення нездоланної (непереборної) сили, фізичного і психічного примусу при вчиненні суспільно небезпечних діянь.
37. Поняття та види суспільно-небезпечних наслідків.
38. Причинний зв'язок, його види та значення.
39. Значення об'єктивної сторони та правильного встановлення всіх її ознак для кримінальної відповідальності особи.
40. Поняття суб'єкту кримінального правопорушення, його види та ознаки.
41. Вік суб'єкта.
42. Осудність та її значення.
43. Спеціальний суб'єкт.
44. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення та її значення.
45. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єктивної сторони.
46. Форми вини та їх значення.
47. Умисел і його види.
48. Казус у кримінальному праві та його відмінність від злочинної недбалості.
49. Необережність і її види.
50. Поняття та види помилок у кримінальному праві.
51. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність.
52. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність.
53. Випадки, які приєднуються до помилок.
54. Співучасть у кримінальному правопорушенні, її поняття і ознаки.
55. Зміст суб'єктивних ознак співучасті.
56. Зміст об'єктивних ознак співучасті.
57. Форми співучасті.
58. Види співучасників та їх значення у Кримінальному кодексі.
59. Підстави та межі відповідальності співучасників кримінального правопорушення.
60. Екссес виконавця та його правові наслідки.
61. Види екссесу виконавця. Невдале підмовництво та пособництво.
62. Добровільна відмова співучасників.
63. Призначення покарання співучасникам.

64. Причетність до кримінального правопорушення, її види.
65. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.
66. Поняття множинності кримінальних правопорушень.
67. Одиначне кримінальне правопорушення. Види одиначних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиначні кримінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні кримінальні правопорушення).
68. Види множинності кримінальних правопорушень.
69. Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки.
70. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність.
71. Кримінально-правове значення множинності кримінальних правопорушень.
72. Відмінність одиначного кримінального правопорушення від множинності кримінальних правопорушень.
73. Відмінність сукупності від конкуренції норм.
74. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ідеальній і реальній сукупності.
75. Значення повторності при кваліфікації кримінальних правопорушень і призначенні покарання.
76. Рецидив кримінального правопорушення. Його ознаки.
77. Поняття, ознаки і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
78. Необхідна оборона та умови її правомірності. Значення необхідної оборони в діяльності поліції.
79. Перевищення меж необхідної оборони та його правові наслідки.
80. Уявна оборона.
81. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення в діяльності поліції.
82. Особливості відповідальності працівників поліції при перевищенні меж необхідної оборони.
83. Крайня необхідність.
84. Відмінність необхідної оборони від крайньої необхідності.
85. Виконання наказу або розпорядження.
86. Діяння, пов'язане з ризиком.
87. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
88. Строки давності та порядок їх обчислення.
89. Зупинення перебігу строків давності та їх поновлення.
90. Випадки незастосування строків давності.
91. Правила призначення покарання.
92. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення.
93. Види звільнення від відбування покарання.
94. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.

95. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим.
96. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки.
97. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.
98. Відмінність зняття судимості від погашення судимості.
99. Примусове лікування, його поняття та умови призначення.
100. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.